

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 noiembrie 2015

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

cu participarea:

procurorului

Nicolae Suvac

avocatului

Pavel Cebotari

judecînd în ședință închisă, recursul declarat de avocatul Pavel Cebotari în numele inculpatului Tripăduș Ruslan, prin care se solicită casarea încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015, prin care a fost admis demersul procurorului Sîli Radu privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv în privința lui Tripăduș Ruslan

Procedura de citare legal îndeplinită.

Avocatul Pavel Cebotari a solicitat admiterea recursului declarat cu casarea încheierii instanței de recurs din 17 noiembrie 2015.

Procurorul Suvac Nicolae s-a pronunțat pentru respingerea recursului avocatului în numele inculpatului R.Tripăduș, cu menținerea încheierii contestate.

Colegiul penal asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 10 septembrie 2012, Tripăduș Ruslan a fost achitat de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(5), 243 alin.(3) lit.a), b) și art.335 alin.(3) lit.b) Cod penal, pe motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunilor.

2. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procuror în privința inculpatului R.Tripăduș.

În ședința instanței de apel din 17 noiembrie 2015, procurorul a înaintat demers, prin care a solicitat de a-l anunța în căutare pe inculpatul R.Tripăduș și a aplica în privința lui măsura preventivă sub formă de arest pe un termen de 30 de zile, cu eliberarea mandatului de arest, din motiv că față de ultimul a fost aplicată măsura preventivă obligația de nepărăsire a localității, însă acesta ignorînd interdicția primită, a părăsit domiciliul și la moment locul aflării acestuia nu este cunoscut, din care considerente nu a putut fi executată încheierea de aducere silită, fapt ce demonstrează că inculpatul se ascunde de a se prezenta în instanță, fiind învinuit de comiterea mai multor crime grave, fapt ce împiedică stabilirea adevărului, eschivîndu-se totodată de la pedeapsa penală.

3. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015, a fost admis demersul procurorului privind aplicarea în privința inculpatului R.Tripăduș a măsurii preventive sub formă de arest pe un termen de 30 de zile, cu eliberarea mandatului de arest și anunțarea lui în căutare.

Instanța de apel verificând argumentele demersului în raport cu materialele cauzei, ținând cont de prevederile legii și opiniile participanților la proces, a ajuns la concluzia că demersul procurorului este întemeiat.

Astfel, Colegiul penal ținând cond de prevederile art. 175, 176, 185-186 Cod de procedură penală, a considerat că inculpatul fiind citat în mod legal, intenționat, neavând un motiv întemeiat, nu s-a prezentat în ședințele instanței de apel din 10.12.2014, 25.02.2015, cât și alte ședințe de judecată, inclusiv, în ședința din 27.10.2015, și nu a comunicat instanței motivele neprezentării sale, din care motiv a fost dispusă aducerea silită a acestuia pentru ședința de judecată din 17.11.2015, care, reieșind din raportul ofițerului nu a fost posibilă de executat, deoarece inculpatul nu locuiește pe adresa or.Bălți, str.Smolin 60 și locul aflării acestuia este imposibil de stabilit.

În circumstanțele date, instanța de apel a conchis că inculpatul se eschivează cu rea voință de a se prezenta în fața instanței, astfel prin comportamentul lui poate împiedica stabilirea adevărului în cauza penală, poate comite și alte crime, fiind învinuit de săvârșirea mai multor infracțiuni, inclusiv și deosebit de grave, se eschivează de a se prezenta în fața organelor de drept, a părăsit domiciliul, ceea ce face imposibilă asigurarea lui la proces, nefiind cunoscut locul aflării lui, din care motiv a ajuns la concluzia că existând temeieri rezonabile de a presupune că acesta intenționat se ascunde de instanță, ceea ce duce la tergiversarea examinării cauzei penale în termeni rezonabili.

În circumstanțele menționate, în scopul asigurării posibilității de examinare a cauzei și asigurării executării sentinței, instanța a considerat necesar și oportun de a aplica în privința lui R.Tripăduș măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 de zile, cu eliberarea mandatului de arest în privința acestuia, anunțându-l în căutare.

4. Împotriva încheierii date a declarat recurs avocatul P.Cebotari în numele inculpatului, care solicită casarea încheierii menționate și anularea măsurii preventive sub formă de arest aplicate în privința lui R.Tripăduș, invocând că nu au fost aduse probe ce ar demonstra faptul că inculpatul se eschivează de a se prezenta în instanță, deoarece la ședințele din 10.12.2014, 25.02.2015 acesta nu s-a prezentat motivat, fiind bolnav, iar raportul colaboratorului de poliție a IP Bălți, R.Gardaniuc a fost executat greșit, deoarece inculpatul are înscriere din 06.11.2014 pe adresa din or.Bălți, str.Mircea cel Bătrîn nr.81, ap.1, astfel instanța aplicându-i măsura preventivă – arestul, a admis derogări de la prevederile art.5 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de la art.4, 16, 23, 25, 27 din Constituția R.Moldova privind drepturile și libertățile persoanei.

5. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ascultând opinia avocatului și procurorului, Colegiul penal conchide că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele considerente.

Verificând legalitatea și temeinicia aplicării în privința lui R.Tripăduș a măsurii preventive - arestarea preventivă pe un termen de 30 de zile, Colegiul penal consideră că instanța de judecată a ținut cont în deplină măsură de prevederile art.176, 185-186, 329 Cod de procedură penală.

Conform art.311, 312, 329, 416 Cod de procedură penală, instanța de apel, deliberând asupra apelului, dacă este necesar, poate hotărî aplicarea dispozițiilor privitoare la măsurile preventive. În cazul aplicării termenului arestării preventive, hotărîrea instanței poate fi atacată, în termen de 3 zile, în instanța ierarhic superioară cu recurs, pentru efectuarea controlului judiciar al legalității deciziei respective.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit prevederilor art.175 Cod de procedură penală, măsurile preventive sînt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal sau a împiedica bănuitul, învinuitul, inculpatul să se ascundă de urmărirea penală sau de judecată, spre aceea ca ei să nu împiedice stabilirea adevărului ori spre asigurarea de către instanță a executării sentinței.

Conform art.176 alin.(1) Cod de procedură penală, măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvîrșească alte infracțiuni, de asemenea ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede, că arestarea preventivă și măsurile alternative arestării se aplică numai persoanei care este bănuită, învinuită de săvîrșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, iar în cazul existenței unei bănuieli rezonabile privind săvîrșirea altor infracțiuni, ele se aplică învinuitului, inculpatului care a comis cel puțin una din acțiunile menționate la alin.(1).

Astfel, Colegiul penal consideră că, în speță, sînt prezente temeiurile indicate mai sus, fiind probat faptul necesității aplicării în privința inculpatului R.Tripăduș a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru un termen de 30 de zile, reieșind din complexitatea cauzei penale, gravitatea infracțiunilor incriminate, comportamentul inculpatului manifestat prin neprezentarea nemotivată în ședințele de judecată a instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art.321 alin.(1) Cod de procedură penală coroborat cu art.329 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, iar la judecarea cauzei, în caz de neprezentare a inculpatului instanța, din oficiu sau la cererea părților, ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, instanța de apel corect a reținut faptul că, R.Tripăduș se eschivează de la prezentarea în ședința de judecată, ceea ce duce la tergiversarea nejustificată a examinării cauzei penale, deoarece fiind citat legal pentru data de 27.10.2015 de a se prezenta în instanța de apel, inculpatul nu s-a prezentat și nu a informat instanța despre imposibilitatea de a se prezenta la proces, fiind dispusă aducerea lui silită pentru data de 17.11.2015, care nu a putut fi executată din motiv că ultimul nu locuiește pe adresa indicată de el, iar locul aflării acestuia nu a fost posibil de stabilit.

Astfel, Colegiul penal conchide că, instanța de apel corect a concluzionat despre neprezentarea nemotivată a inculpatului R.Tripăduș la ședințele de judecată a instanței de apel, ce a servit temei de a aplica în privința lui a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru un termen de 30 de zile.

Mai mult, în sensul celor invocate, Colegiul penal reține și faptul că inculpatul R.Tripăduș este învinuit de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art.195 alin.(2), 243 alin.(3) lit.a), b), 335 alin.(3) Cod penal, sancțiunile cărora, la momentul comiterii faptelor, prevedeau pedeapsa închisorii de la 10 la 25 de ani, de la 5 la 10 și, respectiv de la 3 la 7, și în temeiul art.16 Cod penal, acestea fac parte din categoria infracțiunilor grave și deosebit de grave.

Prin urmare, în opinia instanței de recurs, și pe motivul expus este justă constatarea instanței că sînt întrunite toate condițiile legale enunțate supra, necesare pentru aplicarea măsurii preventive în privința lui R.Tripăduș - arestul, pe un termen de 30 de zile, din punct de vedere al dreptului intern, și anume existînd motive verosimile că inculpatul este unul din presupușii autori ai infracțiunilor incriminate, și că acesta ar putea să se ascundă de instanță și în caz că va fi dovedită vinovăția sa, de la executarea pedepsei.

În acest context, instanța de apel întemeiat s-a referit la faptul că, aplicarea arestului preventiv față de R.Tripăduș, este oportună și din motiv că din actele cauzei rezultă riscul sporit de dispariție a inculpatului, deoarece acesta a părăsit domiciliul său, asigurarea lui la proces fiind imposibilă.

Astfel spus, instanța de apel corect a statuat că temeiurile invocate de procuror corespund cerințelor legislației în vigoare prevăzute la art.176 alin.(3) Cod de procedură penală.

Aspectele invocate mai sus se circumscriu cerințelor Curții Europene pentru Drepturile Omului, fiind conforme caracterului detenției preventive, în sensul că detenția este justificată doar dacă se face dovadă că asupra procesului penal planează *cel puțin unul dintre următoarele pericole*, care trebuie apreciate în concret pentru fiecare caz în parte:

- pericolul de săvârșire a unor noi infracțiuni;
- pericolul de distrugere a probelor;
- riscul presiunii asupra martorilor sau pericolul de dispariție a inculpatului,
- pericolul de a fi tulburată liniștea publică.

Recomandarea nr.R(80) 11 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei prevede la pct.3 că, detenția provizorie nu poate fi ordonată decât dacă persoana în cauză este bănuită că a săvârșit o infracțiune și sînt motive serioase de a se crede că există unul sau mai multe dintre următoarele pericole: cel de fugă, cel de obstrucționare a justiției, ori acela ca acuzatul să nu comită o nouă infracțiune gravă. Punctul 4 din Recomandare specifică în plus că, dacă existența nici unuia dintre pericolele enunțate nu a putut fi stabilită, detenția provizorie s-ar putea totuși justifica, în mod excepțional, în anumite cazuri în care se comite o infracțiune deosebit de gravă.

Analizînd acest text de lege prin prisma actelor și lucrărilor dosarului, instanța de recurs conchide că, la caz, există dovezi certe privind existența unuia din pericolele apreciate, și anume riscul eschivării persoanei de a se prezenta în fața instanței și comiterea a unei infracțiuni din categoria celor deosebit de grave, reieșind din caracterul pedepsei și severitatea acesteia, precum, luîndu-se în considerație și sumele prejudiciabile și posibilitățile materiale de care dispune R.Tripăduș în legătură cu activitatea economică pe care a desfășurat-o.

Pentru toate aceste motive, Colegiul apreciază că aplicarea arestării preventive se întemeiază pe o stare de fapt periculoasă pentru societate, fiind dovedită existența pericolului pe care inculpatul îl reprezintă, pericol de natură a menține buna desfășurare a procesului penal în curs în instanța de apel, aspect care se pliază pe însuși scopul măsurilor preventive, acesta avizînd întocmai asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

În plus, principiul proporționalității impune ca atunci cînd se ia o măsură privativă de libertate trebuie să se aibă în vedere necesitatea realizării unui echilibru între necesitatea într-o societate democratică de apărare a interesului public și importanța dreptului la libertate al inculpatului.

Pentru aspectele mai sus prezentate, Colegiul penal constată că acest echilibru este respectat, măsura preventivă luată împotriva inculpatului nefiind disproporționată cu necesitatea apărării într-o societate democratică a interesului public, reieșin din faptul că interesul social al protejării societății primează interesului personal al inculpatului de a fi cercetat în stare de libertate.

Referitor la argumentele avocatului că inculpatul nu a fost înștiințat pe adresa unde are viză de reședință, și anume or.Bălți, str.Mircea cel Bătrîn 81, ap.1, Colegiul penal le va respinge ca neîntemeiate, deoarece art.238 alin.(3) și (3¹) Cod de procedură penală, expres stipulează că în caz de schimbare a adresei indicate în declarația sa, persoana este citată la noua sa adresă numai dacă a informat organul de urmărire penală ori instanța de judecată despre schimbarea intervenită și că bănuitul, învinuitul sau inculpatul au obligația de a informa, în termen de cel

mult 3 zile, organul de urmărire penală, procurorul, instanța de judecată despre schimbarea domiciliului, care în caz contor aduce consecințe.

La fel, potrivit art.235 alin.(2) Cod de procedură penală, inculpatul are îndatorirea în cazul imposibilității de a se prezenta la ora și locul la care a fost citat, de a informa organul respectiv, indicând motivul imposibilității de a se prezenta. Faptul dat putînd fi efectuat și prin intermediul apărătorului, care-i reprezintă interesele în instanța de apel și a declarat recurs în numele acestuia, lucru ce nu a fost efectuat.

Nu pot fi reținute nici argumentele părții apărării, precum că inculpatul nu s-a prezentat în instanța de judecată, pe motiv de boală, prezentînd în ședința Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție certificatele medicale în care se menționează că R.Tripăduș s-a adresat la 27.10.2015 la SR „Danident”, medic stomatolog Iu.Danilenco și la 17.11.2015, ora 08.10, la medicul de familie cu colică renală acută.

În cazul dat, instanța precizează că informația prezentată de avocat nu motivează neprezența inculpatului în ședințele de judecată din 27.10.2015 și 17.11.2015, care au început la ora 16.00, fapt confirmat prin procesul-verbal (f.d.90 v.89-90). Totodată, conform aceluiași certificate medicale se certifică faptul că inculpatul doar s-a adresat la medic, însă nu a fost internat în spital, nu a fost recomandată imobilizarea la pat, acțiuni care nu au împiedicat prezența acestuia în ședința de judecată care a început la data și ora menționată, sau măcar informarea instanței ori apărătorului său despre motivele și imposibilitatea prezentării sale în ședința de judecată.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că instanța de apel corect a aplicat normele de procedură la aplicarea măsurii arestului preventiv în privința inculpatului R.Tripăduș, deoarece circumstanțele sus menționate sînt suficiente, justificate și permit a concluziona despre existența riscului real de ingerință a inculpatului în cursul normal al justiției, prin eschivarea sa de la judecată, săvîrșirea de noi infracțiuni și tergiversarea nejustificată a procesului penal.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că nu au fost stabilite careva încălcări ale normelor legale de natură să afecteze hotărîrea adoptată și, din aceste considerente, recursul avocatului urmează a fi respins, ca inadmisibil, cu menținerea încheierii contestate.

6. În conformitate cu prevederile art.art.175, 185, 186, 329, 449 alin.(1) pct.1) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge recursul declarat de avocatul Pavel Cebotari, împotriva încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2015, prin care a fost admis demersul procurorului Sîli Radu privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 zile în privința lui Tripăduș Ruslan.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 noiembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu